

Megjelenik ez a lap heten-
kint kétszer,

kedden és pénteken.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre . . . . . 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

A szerkesztő irodája:
Klastromutcza 564 szám.
Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 4 kr.
(1—10 sornyi hirdetés ára
mindig 40 kr.) — Bélyegdíj
minden ígatáskor 30 kr. —
Nagyobbhirdetéseknél alku
szerint. — Hirdetések fölvé-
tetnek a szerkesztőségénél.

Előfizetési felhívás a „NEMERE” című politikai, közgazdászati és társadalmi lapra.

A „Nemere” 1873-ban III. évfolyamába lépett.

E lapot két év előtt azon elodázhatlan közérzet szülte, miszerént Brassó városi és vidéki magyarságának, továbbá az egész székelyföldnek okvetlenül szüksége van egy közlönyre, mely a nemzetiségi áramlatok közepett minden tekintetben képviselje a magyarság hazafias érdekeit.

Ez volt hivatása a „Nemere”-nek s ezt teljesítette is hiven, minden körülmények közt.

A „Nemere” megjelenése óta van nyilvános magyar életünk, van magyar közvélemény, van általános magyar politikai önértzet, van fokozódott magyar hazafiság.

A „Nemere” keletkezése tehát üdvös volt a magyarságnak.

De ép oly szükséges — sőt ránk nézve mondhatni életkérdés — a „Nemere” további fenállása, virágzása s minél tágabb körökben terjedése.

A fentnevezett szép vívmányok — megszüntvén egyik hathatós előmozdítójuk — nagyobbbrészt ismét elenyészni látnak.

Ezt megakadályozni minden magyar hazafinak erkölcsi kötelessége, sőt legnagyobb anyagi érdeke is.

Ki körülményeinket ismeri, ezt könnyen beláthatja.

A „Nemere” ügyének előmozdítása által tehát alkalma nyílik mindenkinek, a mellett, hogy élvezi a „Nemere” által nyújtott egyéni előnyöket, hazafias ténnyel és ezen a nagy hazától félreeső, vegyes elemekkel betöltött vidéken nemzeti életünk fejlesztése és erősítéséhez járulni.

Mi magunk ezen hazafias vállalatra a múlt évben is a rá szánt időnk és erőnk mellett körülményeinkhez képest igen jelentékeny pénzáldozatokat is fordítottunk s most is önzetlen jóakarattal fordulunk a t. cz. közönséghez a lap szellemi és anyagi támogatása ügyében.

Az előbbi szempontból kiindulva a „Nemere”-t a hazafiság egyik oltárának tekintjük és minden előfizetést, mint ezen oltárra tett áldozatot lapunkban köszönettel nyilvánítunk.

Ha a közönség lelkes részvétele mellett az előfizetési pénzekből a kiadások leszámítása után többlet mutatkoznék, azt a brassai magyar olvasó egyesület által meghatározandó hazafias jótékony célra ajánljuk fel.

Bizalommal tesszük az előfizetési ivateket t. cz. olvasóink kezébe, remélve hogy ezen nemes ügynek saját körökben buzgó pártolókat szereznek.

Mi magunk mindent megteszünk, hogy a hazának és közönségünknek minél több előnyöket nyújtsunk, és lapunk jelen jó hírnevét, kivált a fővárosi sajtó előtt, tentartsuk.

A „Nemere” megtartja független, pártszínezet nélküli irányát. Conservativok leszünk mindenben, mi igaz és üdvös és ellenzékiek minden igazságtalan és káros ellen. Folytatni fogjuk harcunkat a nemzetiségünket és jogainkat sőt saját nemzetüket veszélyeztető szász bürokratia ellen, de tartozkodunk a személyeskedéstől. Önálló cikkekben — mint eddig — megvilágítjuk körülményeinket és viszonyainkat; a hazai és külföldi események megfelelő képét adjuk és különös figyelemmel kísérünk minden érdekeinket illető mozzanatot. Gondoskodunk élvezetes tárczacikkekről és érdekes helyi rovatról.

Kiváló gondot fordítunk a lap közgazdászati részére, mire nézve már több értékes gazdasági dolgozatokkal rendelkezünk.

Figyelnünk a közlekedési eszközök állapotára, s a vaspálya mozzanataira.

Brassai áru-tőzsdénk, mely lapunkat vámhivataloknál és üzletembereknél nélkülözhetlenné teszi, ezután is pontos, hiteles feljegyzéssel hozza a legujabb árakat.

Vidékünkön nagyon elterjedtek a különféle sorsjátékok jegyei. Ezért közönségünknek kedveskedni vélünk, ha a sorsjegyek huzásainak eredményét azonnal közöljük.

Ajánljuk továbbá lapunkat, mint városunkat és vidékiünket érdeklő hirdetésekre nagyon alkalmast. A négyhasábos garmondsor terét 4 kr-ával számítjuk, minden ígatás után efelett 30 kr. kir. bélyegdíj jár. Nagyobb hirdetéseknél kedvezményt engedünk, s nagyon jutányos áron szerződünk egész évi hirdetésekre.

A kiadást és administrációt szakavatott kézre bízuk, és így a rendről és pontosságról kezeskedhetünk.

A „Nemere” megjelenik hetenkint kétszer, kedden és pénteken délután nagy ívalakban.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt. 50 kr.

Külföldre „ „ 7 „ „ 3 „ 50 kr.

Noha mi magunknak minden egyes lapunk annyiba kerül, mint az előfizetőknak, még sem emeltük fel a „Nemere” árát, mint ez sok más lapnál történt, és a vidéknek továbbra is ugyan azon áron adjuk a „Nemere”-t, melyen a helyieknek, noha azoknál a postabélyeget mi fizetjük.

A megrendeléseket kérjük gyorsan (postâ utalvány mellett) irodánkba — Brassó, Klastromutcza 564. számú Juga-féle ház — intézni.

Legyen ügyünknek olyan sikere, milyent annak fontossága és a mi jó szándékunk és törekvésünk érdemel.

BRASSÓ, 1872 dik év december havában.

HERRMANN ANTAL,

felgymnasiunai tanár; a „Nemere” kiadó tulajdonosa és felelős szerkesztője.

Hitel-ügy.

Brassó, 1873. jan. 6.

Nincs semmi olyan pénzintézet Brassóban, sem környékén, a melyből fekvő birtokra, ha még egyszer oly tehertelen is, biztosan lehetne kölcsönt kapni.

A ki zálogot nem adhat, vagy személyes hitele nincs, az nem kap egyáltalában. Még így is ritkaság a 12%-es pénz; sőt a 18-ast vehetni általánosnak. Sőt tudunk esetet, hogy a vidék egyik legnagyobb birtokának ura 40%-en alól nem kapott.

Tőkepenzeseink, üzereink azzal indokolták

ezen tartózkodást, hogy Brassón kívül nem volt telekkönyv. A megyei törvényszékeket pedig teljesen megbizhatatlanoknak tartották; annyira uralkodtak azokban a sógorság-komasági tekintetek; az ösmerős közönség részrehajló pártolása.

Az erkölcsi fogalmakban is sajtáságos lanyhulás állott be egy idő óta; úgy hogy családi nevékre féltékenyen büszke emberek egy cseppet sem tartották becsületbeli dolognak a fölvetett adóság törlesztését.

Tudunk esetet, hogy egy jelentékeny körben ösmert nevű urat nagy szorultságból vágott ki bizonyos összegből egy brassai polgár; az illetőnek családja aztán, a kezén lévő ős birtok

daczára, addig mesterkedett és forgatta a dolgot, hogy a brassai polgár máig sem látott pénzből semmit.

Ilyen viszonyok között nem volt csoda, ha a földbirtok és kisebb ipar szükségleteire semmiféle pénzintézet nem alakult körünkben; s mikor ezek képviselői a hitelhez kezdetek folyamodni, körülbelöl bizonyos bukásukhoz tették meg az első lépést.

Pedig éppen a földmívelés és a kisebb ipar azon foglalkozás nemek, a melyek föl nem virulhatnak olcsó és biztos hitel nélkül.

Most már lehetővé kezd válni megfelelő hitelintézetek fölállítására: mert az igazság szol-

gáltatás az állam kezeiben biztosabb alapot nyert. E tekintetben meg kell jegyeznünk, hogy a bizalmatlanság még nem enyészett egészen el, és főképp a miatt, hogy a bírósági hivatalok leginkább az illető vidékek születteivel vannak betöltve. Azt mondják némelyek, hogy a személyi és családi összeköttetések most is szolgálhatnak még indokul a részrehajlásra.

A bizalmatlan tőkét ennek ellenkezőjéről csakis a kifogástalan eljárás húzamos szemlélete győzheti meg.

Még nagyobb tényező a helyzet megváltoztatására az, hogy a telekkönyv ez év folytán valószínűleg egész vidékünkön elkészül.

Most már csakugyan fog találkozni tőke megfelelő pénzintézetek állítására elébb vagy utóbb.

És épen ezen esély bekövetkeztének föltevéséből van két tanácsunk lapunk olvasó közönségéhez.

Egyik az, hogy ne reméljen mindent a telekkönyvtől és a törvénykezéstől; mert higgye el, hogy a kipróbált szótartáshoz nagyobb vonzódása van az üzletvilágnak, mint akárminő intézvényekhez.

A társadalmi fogalmaknak kell átalakulni e tekintetben: hogy az adósságot becsületbeli ügynek tekintésük; a minthogy az valóban is.

Ha tisztességes társaságban nem fogadnak el olyan embert, a ki valaha egy tú értéket ellopott, miért nem tartják bűnösöknek azokat, a kik tudva, szándékosan, vagy könnyelműségből százakig, ezrekig károsítanak meg másokat?

Egyszerű iparos beszélt el nekem, hogy N. N. ur egy számláját évek óta nem fizette ki. És N. N. ur tisztelt innepelt férfi messzeterjedő vidékek társas köreiben.

Ennek az N. N. urnak még több ilyen fizetetlen számlája lehet; és ilyen N. N. urat csoport-számra lehetne mutatni.

Ne nevezzék őket kedves barátomnak, önérzetes urak; és ne ültessék pamlagotokra, becsületes hölgyek; mert minden ilyen N. N. ur alávaló pimasz! Egy cseppel sem jobb az utcai zsebmetszőnél.

Ha ez az erkölcsi szigor „divattá” válnék a társadalomban: tessék elhinni, hogy többet tenne a hitel megalapítására, mint minden törvényszék és telekkönyv.

A másik tanácsunk az, hogy állítsunk magunk hitelintézeteket; mert bizony ha idegenek állítják, a szép haszon is idegen zsebbe csúszik.

Társulás útján megtehetjük könnyen; a mint megtették minden jóra való nép körében.

Vidékünk szóvivői, kolompasai! Effélében tessék kezdeményezni és alkotni! Követő lesz és lesz megérdemelt tisztelet.

Az iskolai vagyon egyéb célra nem fordítható.

(Miniszteri döntvény.)

Felső-Fejérmegye iskolatanácsa fölterjesztésére a következő, elvileg és eredményében igen fontos miniszteri döntvény közöltetett 33.150—1872 vallás és közoktatási miniszteri sz. alatt.

„Azon kérdésre, mi történjék azon javadalommal, mely felekezeti iskola részére tétetett, de a felekezeti iskola megszűnt, — az 1868. 38. t. cz. 41 §-a nyújt legjobb megoldást). E szerint a községi birtok rendezésnél a közös területekből iskolai célokra elkülönített rész jövedelme, a hol községi iskola nem létezik, a törvény kellékeinek megfelelő felekezeti iskola segítségével fordíthatatik; az esetben pedig, hogyha később községi iskola állítatik, a községi iskolai alapvagyon jövedelme csak községi iskola fenntartására fordíthatatik.”

„A viszonyosság és a javadalom céljánál fogva tehát, mely a nevelésügy elősegítése, a hitfelekezeti iskolai vagyonnál is ugyanennek kell történnie mindaddig, míg a hitfelekezeti iskola újra nem létesül; mert az iskolai vagyont rendelkezése céljától elvonni nem lehet, s azért az egyházi vagy bármi más célokra nem fordíthatatik. Ezen elven mitsem változtat azon körülmény, hogy a birtokrendezés alkalmából a felekezeti és a községi iskolák is részesültek a javadalomhoz, mert a rész-

sítés célja a nép neveltetése lévén, az erre adományozott birtok jövedelmének iskolai célokra kell szolgálni.”

A brassai járásbíróóság 1873-iki ügyforgalma.

Statistikai adatok minden tekintetben érdekesek és így csak kedveskedni vélünk olvasóinknak, ha az itteni k. járásbíróóságnak m. évbéli ügyforgalmát közzé tesszük.

A polgári ügyekben beadványok összes száma	11,021
ellátott	10,932
peröntő határozatok által	1,343
egyezség útján	915
folyamatban	190
hátralékban	89
A bünyügyi ügylet száma	2,126
ellátott	2,100
ellátatlanul	26
áthágási eset	751
még pedig nyilvános intézetek éz intézkedések elleni áthágás	33
elíteltetett	15
b) hivatali kötelezés elleni kihágás	—
elíteltetett	2
c. életbiztonság elleni kihágás	4
elíteltetett	2
d) testi biztonság elleni kihágás	168
elíteltetett	52
e) tulajdonbiztonság elleni kihágás	196
elíteltetett	96
f) becsület biztonság elleni kihágás	345
elíteltetett	88
g) a közérkölcshétség biztonság elleni kihágás	3
elíteltetett	2
Eszerint ellátott polgári és bünyügyi ügylet szám összesen	13,032
ellátatlan maradt	115
elíteltetett	255 személy
és 196 frt. o. é. pénzbürség adatott át a helybeli szegények pénztárába.	

Sorozási visszaélések.

Az általános adó alól — legyen az pénz vagy véradó — magát kivonni a hazaárulásnak egy neme és a honfitársak csalárd, önző megrövidítése. Nem egyéb, mint másra ruházni azon föld terheit, melynek gyümölcsét mi élvezük. Nagy corruptionnak, erkölcsromlásnak a jele s emésztő féreg az állam jóllétén. S fájdalom, találkoznak nálunk is, kik kivonják magukat a haza iránti kötelezések alól, sőt vannak lelkiismeretlen hivatalnokok, kik erre segédkeznek.

Különösen pedig aljas gyávaság kijátszani a védkötelezettséget és megtagadni véréte e hazától, melyet dicső őseink vérrel szereztek. Sajnos, a sorozási visszaélések nem ritkák honunkban. Ime egy szomorító eset!

Volt egyszer — hogy hol, megmondjuk akkor, ha ezen felszólalásunknak nem lesz eredménye — egy erős munkaképes atyának egy ép, egészséges fia. A fia sorozás alá került, s az atya, hogy kimentse őt, önmagát munkaképtelenség adta ki. Az atya gazdag volt, s a pénz mindenható, még tehetetlenné is teheti a dugzagot, ha ez úgy akarja. A sorozási bizottság alárendelt organumai meg lönek nyerve.

De a sorozási bizottság tervez és elnöke szervez A jámbor hazafit felülvizsgálatra rendelték. De itt még nincs vége a históriának. Az atya felkérte az illető szolgabíró, hogy fiát bizonyos Nagy József nevű hűtös vezesse a felülvizsgálat eleibe. Megjegyezzük hogy a vizsgálandó teljesen ép, egészséges ember volt, a hűtös pedig nyomorék, kinek jobb karja merőben el van száradva. És oh csodás átváltozás! Midőn a vizsgálat alól kikerültek, a száradt karu hűtösből ép, egészséges ember lett és a vizsgálatnak, ki előbb ép és egészséges ifju volt, neve mellé a felülvizsgálási jegyzőkönyvbe be van jegyezve: verdorrtter Arm.

Hogy ezen metamorphosis nem ment a maga rendjén, kiki beláthatja, mi pedig nem tesszük fel, hogy az illető hatóságnak tudomása volna ezen eljárásról, de megvárjuk az erélyes fenytő intézkedést.

A szász egyetem román képviselőinek különvéleménye a Királyföld rendezése ügyében.

A szász egyetemnek mult hó 20-án tartott esti ülésében a román képviselők által beadott különvélemény a következő:

Nagytekintetű nemzeti egyetem:

Azon nyilatkozatunk értelmében, melyet a Királyföld törvényhatóságainak rendezéséről szóló és a decz. 16-án tartott ülésében határozattá emelt képviselői tervezésének kihirdetése ötletéből tettünk, következő

Különvéleményt

bátorkodunk benyújtani.

Ha az utóbbi években keresztül vitt merev állami centralisatio mellett, a törvényhozó hatalom az 1868. 43. t. cz. 10 §. és az 1870. 42. t. cz. 88 §-ában még is kimondá, hogy a Királyföld rendezéséről külön törvény fog hozatni; az csak is azon felfogásból eredhetett, hogy a Királyföld és az ország többi részei közt tényleges különbség létezik.

E nézet leginkább abban lelheti támpontját, hogy amaz országrészekben többé kevésbé egy középkori hűbérrendszer multja esik tekintet alá, míg ellenben az egész Királyföldön inkább a polgári elem lép előtérbe.

De ép ezen föltevés magában foglalja a Királyföldöt alkotó községek és törvényhatóságok szabad önkormányzatát. Ezek egyrészt azon eszközök, melyek az egyest az állami egészhez kötik, de másrészt a szabad törvényhozás csakis ezen testek szabad önkormányzatában válik ténynyé, miben tehát a népszabadság kérdése is megoldást lel.

A határozattá emelt képviselői tervezet, a helyett hogy a jogos igényeknek megfelelően, ép ellenkező oldalról indul ki, és az egyes törvényhatóságokat megfosztja önkormányzati joguktól, midőn a törvényhatóságot (universitás) törvényhatósági egységgé (I. pont.) azaz törvényhatósággá emeli és azt a törvényhatósági jogok azon összegére utalja, melylyel a törvény a törvényhatóságokat egyáltalában felruházta. (II.)

Ezen eljárás, nemcsak a Királyföld természetes fekvésével ellenkezik, mely nem is képez geographiai egységet, de melynek részei Erdély észak-keleti és délnyugati határai közt elszórtan fekszenek s ép ezért annál kevésbé képezhet jogos törvényhatósági egységet.

De ellenkezik a jőzan ész és a század szellemével, sőt az egész államrendszerrel, mely az egyes törvényhatóságok és községek szabad önkormányzatát ösmerte el.

Ezen képviselői tervezet nyomán életbe léptetendő közigazgatási szervezet merőben vissza volna, mennyiben általa a községek önkormányzata, a kerületekre, a kerületekre a városokra és ezek a törvényhatósági egyetemre átruháztatnák.

Ezen természetellenes centralisatio által egyrészt, másrészt az egész közigazgatási szervezetnek csak is erőszakosan keresztülvihető fölbolygatása által nem csak a szabad önkormányzat két alapalkata, a község és a törvényhatóság veszt el önkormányzati állását és a Királyföldön lakó némszász nemzetiségű állampolgárok, ellentétben az uniótörvény 10 §-ával, mely a nemzetiségek egyenjogúságát állapítja meg, figyelembe sem vették; de sőt körül-belül 270.000 románság és 25,000-en fölüli magyarság, mely a Királyföldön majd 200 □ mérföld területen 200 felüli községben lakik, a körül belül 160.000 lelket számláló szász lakossággal szemben közigazgatás jogi tekintetben merőben jogtalanokká tétetnek.

Ezen a Királyföld népességének tulnyomólag nagyobb részére nézt tehát a szóban forgó képviselői tervezet nem egyéb, mint társadalmi igazságtalanság és a Királyföldre mért politikai reakció.

Az önkormányzat rendszere a közigazgatási testek függetlenségét követeli; a községek és kerületek függetlenségét minden helyi közigazgatási feladatra nézt ép úgy, mint az állam függetlenségét a központi kormányzatra nézt.

Egy az állami központi és a kerületi igazgatás közt álló önkormányzati testnek csak oly esetben volna helye és értelme, ha sajátos országalkat ily országos igazgatási testet szükségessé tenne.

De ily szükségesség egyszersmind magában foglalja az ország s igazgatás határait is és azt az állam központi igazgatás közt és az egyes kerületek (törvényhatóságok) önkormányzatán kívül álló igazgatási ügyekre szorítja.

A Királyföld ily országos közigazgatási köre az uniótörvény 10 §-ban látszik biztosítottak, de ez a midőn tekintettel van a Királyföldnek törvények és szerződéseken alapuló jogaira, hason mértékben a Királyföldön lakó valamennyi állampolgár egyenjogúságát is megköveteli.

Ha azonban az állami törvények a Királyföld részére egyáltalában nem engedtek országos igazgatást a törvényhatósági kerületek természetes önkormányzati keretén és az állami központi igazgatáson kívül — mely része az uniótörvény 10 §-ának fenti intézkedésével összeegyeztetnők látszik. Ez által csak is az egyetem

mint vidéki igazgatási test, de nem az egyes törvényhatósági kerületek önkormányzati állása szünnék meg. És az egyetem anynyival kevésbé kereshetné létét az egyes kerületek törvényhatósági s önkormányzati jogainak eltulajdonításában, ha csak nem akarjuk az egész önkormányzati rendszert fejére állítani, mert csak is mindegyik társadalmi elem súlypontjának helyes megállapítása által nyer az megfelelő körforgást, a nélkül hogy a többiek megzavarná, melyek ismét az igazságosság eredeti elve által vonzatnak.

Ebben hisszük a korunknak megfelelő önkormányzati szervezetnek jövőjét és vezérgondolatait föllelni és nem az előttünk fekvő képviselői szervezetben, mely csak is egy sajátságos alak a középkor viszonyaihoz illő sajátságos igazgatási forma.

N.-Szeben 1872. decz. 10.

Dr. Pecurar,
sz.-sebesi kerület képvis.

Bologa Jakab,
Sz.-Sebes városi képvis.

Macellariu Illés,
szerdahelyi képviselő.

Hannia János,
Szerdahelyszék képvis.

Vlad Claudius,
Sz.-városszék képviselője.

A passivisták s a szász egyetem.

A „Gaz. Trans.” 95. sz. így szól az erdélyi románok teendőiről:

A kis, jámbor, hidegvérű szász nép, melyet a nemzeti érzület egyesít, 700 év óta tart fenn a Királyföldön politikai jogokat csupán II. Endre kiváltság levele alapján, nem érdemekkel, hanem kegyelemből koldulván ki azt jajgatva: hogy önmagukról való gondoskodás és önkormányzat nélkül nem élhetnek; ezt az állásukat minden viszontagság közt meg is tarták, e végből minden követ megmozgattak, vállalt vetvén minden téren irodalomban, iskolában, egyházban stb.

Ez elmékedés a „Gaz.”-t ily párhuzam vonásra ösztönzi:

az egyszerű személyes kiváltságnak nem lehet több érvénye, mint az illetékes factorok által hozott, a király által szentesített törvénynek. A „Gaz.” szerint pedig ilyen az 1863. I. art., mely a román politikai nemzetnek ismerte el, ez csak többet ér, mint a királyi kegyelem-adta kiváltság. Amde a szászok szilárdul összetartottak s az Andreanumot tisztelőben tartották, emnyit és nem többet kell tenni a románoknak is azokkal szemben, kik azt respectálni nem akarják.

A „Gaz.” hangsúlyozza, hogy a vallásfelekezeti autonomia nem boldogíthatja a románokat politikai jog nélkül; azok, kik a felekezeti autonomiára vonják minduntalan a románok figyelmét, visszavonást támasztanak a nemzetben, a nemzeti ügyet scandalizálják. A románok most arra kell gondolni, hogy visszahelyezze magát az 1863—7-ben birt jogokba; ez meg azt követeli, hogy mindnyájan vállalt vessenek, mint tevők a szászok a belügyérhez intézett fölterjesztésekben, lehet a királyföldi románok rovására is. Hagyjanak fel a felekezeti controversiákkal; adjanak most kezét egymásnak, hogy birt politikai nemzeti jogaikat elismertessék. A „Gaz.” szerint ezt így kellene tenni.

A román municipiumok, s a municipiumok román tagjai terjesszék fel sérelmeiket a kormánynak, de a királynak is, kérvén hogy egyelőre adjon nekik egy senatust, a milyennel bírnak a szászok egyetemükben, hogy ez gondoskodhassék a román nemzet fejlődéséről — hogy továbbá senki más, csak a király ítélhessen felettük, kinek trónjáért feláldozták vagyonukat, életüket; végül kérjenek választ régebbi felterjesztéseikre.

A „Gaz.” szerint ez a sürgős feladat, melynek megoldásához mindenkinek hozzá kell járulni, míg a „nemzeti congressus” összeülhet a testvéries összecöllezésre, a közös küzdelemre. Kössék meg az egység és testvériség ligáját, a bizalom és őszinteség képesekkel erősítvén meg azt, hogy abba hagyva a felekezeti surlódásokat, küzdelemre egyesülten kezdhessenek ezredéves életet az állam javára, minden velük együtt lakó nemzetekkel. A suprematizálók és suprematisáltak közt más barátság nem képzelhető.

A „Gaz.” párhuzama nem alaptalan; mert, ha az ó-szászok eredetiben soha sem látott privilegiumok alapján államként alkothatnának Magyarországon erdélyi részben, a jogegyenlőség korában is, bár alig vannak 200,000-en: miért ne kapnának kedvet a románok ilyenmire, látva, hogy a főszám itt részükre egy milliónál is többet mutat, s ők is hivatkozhatnak a pénz és vér-adóra, ha nem is a portákra és urkundokra.

Ezen elmékedésnek különben megvan a maga je-

lentékenysége. Figyelmeztetésül szolgálhat azoknak, kik a Királyföld rendezésére vannak hivatva, hogy mit várhatnak a többi nemzetiségtől, ha a circumspetusokkal továbbra is komáskodnak. Bizony rossz példa lesz a románok számára, kik legalább is annyi történelmi és természeti joggal bírnak, mint a mi egyetemeseink, és eddig excentrikus óhajokkal nem igen okoztak bajt.

Kívánnak majd ők is balázsfalvi parlamentet, s égbe kiáltó igazságtalanság volna, tőlük azt megtagadni, ha megtűrjük továbbra a szebeni landtagot. S kénytelenek lesznek a magyarok is politikailag csoportosulni és — veszélyeztetve van az unio, s emlékezni fogunk az 1437 évre, melyben mindhárom nemzetnek meg volt universitása.

Mi ezen tervnek hasznos oldalát is látjuk. A románok elismerni látszanak a szász syllogismust, csak hogy ők is vonhassanak belőle következtetéseket saját számukra. Itt eszünkbe jut a mese, mely szerént a napsugár és a szél vetélkedtek, ki bírja hamarabb az utast köpenye letevése. A „Nemere” minden viharának nem sikerült a köpenyforgató szász burokatokat juhbőrükből kifogatni, noha azt becsületesen megszelőztette. Meglehet hogy ezen kiváltsági irányu román és a szász egyetemet nem egészen kárhoztató nyilatkozat indok lesz arra, hogy a mi szomszédainkat kivétlenségük privilegiumaik számárbörös köpenyéből, mi hogy úgy legyen, hazafias szívből kívánjuk.

Külföld.

Berlinben jan. 2. a porosz „Staatsanzeiger” közli Roon állam miniszterre és marsallá, továbbá Kametke állam miniszteri rang és czim mellett a hadsereg másod felügyelőjévé kinevezését.

A „Times”-nak írják Amerikából, hogy itt a Sandwich szigeteknek az egyesült államokhoz kapcsolása ügyében élénk agitáció foly.

A „Prov. Corr.” a pápai curia magatartását szelőlőtvetvén az évforduló alkalmával, hangsúlyozza, hogy állami szükséglet a törvényhozás utján szigoruan körülírni az egyház jogát és hatáskörét.

Anglia és Oroszország között Aziát illetőleg jegyzék váltások történnek, egy terv van nevezetesen szóban, mely a két állam hatalomkörét szabályozná, oly módon, hogy ez által minden konfliktus lehetlenítették.

A porosz lapok azt bizonyítgatják, hogy bár mit mond is Gramont, az most már nem szolgálhat okul, hogy a jelenleg Ausztria és a német birodalom közt létező viszony, melyet barátságosnak mondanak, megzavartathassék.

A francia pénzügyminiszterium intézkedett, hogy a negyedik milliárd havonkénti 200 millió részletben lefizethető legyen. A porosz kormány értesített, hogy a fizetés az év első öt havának közepén fog teljesíteni.

Az olasz király köszönetet mondott a parlamentnek a kormány iránt tanúsított támogatásáért. A kamara elnöke kérte a királyt, hogy jobban kimélje egészségét, mire a király válaszolva, hogy törekvése oda van irányozva, hogy Olaszország egysége és szabadsága minden veszély ellen biztosíttassék.

A román kamara megszavazta az 1873. évi költségvetés kiigazítását, mely 13 millió többletet mutat fel, mely összeg a vasuti évi törlesztések fedezésére fog szolgálni. Az indítvány, miszerint parlamentbizottság küldessék ki annak megvizsgálására, vajjon a vasuti vonalak építése folytatandó-e, élénk vita után az osztályokhoz utasított. — A senatus elvété a kamara által már elfogadott törvényt a hadi bér felemeléséről. — A kamarák a karácsonyi ünnepek idejére elnapolták magukat.

A román hivatalos lap közzé teszi a fejedelem jóváhagyását, a két bukaresti pályaudvart összekötő vaspályának az állami biztosítékba való felvételét illetőleg.

A török kormány a hadsereg létszámát 100,000 emberre szándékozik leszállítani, mi által nagymérvű megtakarítás eszközöltetik.

A szultán helybenhagyta a 35 millió font sterling kölcsön felvételét európai Törökország vaspályahálózatának kiegészítése és a nieszmedia-djarkukiri vasuti vonal meghosszabbítása céljából. Egy független syndikatus e pénzt kizárólag a kijelölt munkákra fogja fordítani. — Szerbia tagadja a felőle jelentett készülődéseket.

V e g y e s.

(A brassai r. k. felgymnasium) javára szombaton Januar 11-én tartandó bálra, mely igen élvezetdusnak ígérgezik, ismételve felhívjuk a t. cz. közönség figyelmét. A helybeli r. k. felgymnasiumban megtestesülve látjuk a testvériség általunk felkarolt eszméjét. Itt honunk három nemzetisége egyenlően képviselve szép egyetértésben fejlődik és művelődik, megtanulván egymás nyelvet és elhíntve magvát egy az egyenlőségen alapuló tolerans jövőnek. Reméljük hogy vezéreszméink minden barátja szívesen közreműködik ezen szép célra, annál is inkább, mivel ily előnyösen teheti.

(Ujfalu község) iskolaszéke a második községi iskola tanító megválasztására választási napul ez év január 19-ét tüzte ki — miről az illetők értesítettek.

(Ő felsége) igazságügyi magyar minisztere előterjesztésre: bírónak a gyergyó-szt.-miklósi törvényszékhez Csányi Ferencz albirót; járásbíróvá az ujevgyházi járásbíróshoz Sachsenheim Győző albirót nevezte ki.

(Léczfalvi Méltóságos Gyárfas Elek ur) nyugalmazott országos főtörvényszéki titkár az 1873-ik évi Januárius 1-án megjelenő a községi tanács-gyűlésben 100 frt, o. é. alapítványt tett és egyszersmind ki is fizetett a helybeli iskola javára.

(A Szebenben) megjelenő „Siebenbürgische Blätter” megszűnt.

(Helffi Ignác) a „Magyar Ujság” szerkesztésétől vissza lépett, s utódául a párt Irányi Dánielt választá meg.

(Csíkszék) sok érdekes népipari cikket küld a világtárlatra, régi székely főkötőt, tarka tarisnyát, szőnyeget stb.

(Görgei Arthur) a segesvár-kőhalmi vasut építésénél van alkalmazva havi 150 frt, díj mellett. Az építési vállalkozó 1849-ben a Görgei táborában százados volt.

(Az 1872. évben) magyar nyelven összesen 257 hirlap és folyóirat jelent meg; ezek közül az év folyamán megszűnt 37.

(A határőrvidék) még nem polgárosított részeinek bekebelezéséről a tvjavaslat készen van. Egy megye alkottatik ott.

(A Kelet „Bukaresti szemléjében”) ezeket olvassuk: A napokban itt közgyűlést tartott a Pápiu Ilarian alias mező-bodoni Pap Sándor elnöke alatt az erdélyi román ifjakat segélyező „Transilvania” című társulat. Figyelemmel kísérem már évek óta ennek a társulatnak működését s valahányszor beszámol a közönségnek, mindig eszembejutnak a szegény csángó magyarok. Mi is tehetnők igen könnyen azt, a mit Papiu kezdeményezett és oly szép sikerrel folytat, ha nem volnánk olyan tulloyalisok a nemzetiségekkel szemben saját fajunk kárára és veszedelmére. A pusztá kézzel, csupán egy fölhívás által ez előtt tíz évvel megalapított „Transilvania” ma 118,674 frank tőkepénz fölött rendelkezik. Összesen hét szegény román ifju tanul e segélyező társulat pártfogása folytán különböző egyetemeken minden évben. Lám mit tehet a jó akarat, ha van a ki élére álljon valamely ügynek. Legyen szabad reménylenem, hogy önöknél is a Csángó társulat eszméje nem halt meg, hanem alszik.

(Kantából) nyert értesítés szerint a felnöttek oktatása az ottani gymnasiumnál mult hó elején kezdődött meg. A hallgatók száma meghaladja az 50-et. A tantárgyak következők: Magyar nyelv és ügyiratok szerkesztése. Könyvtétel, földrajz, történelem, természettan, számant, természetrajz s német nyelv. Minden tantárgyból hetenkint 2 óra tartatik. Az előadó tanárok: Dávid Pál, Hadik Viltus, Kovács Barnabás, s Valent István.

(Udvarhelyszéken) e hó 20-án lesz az új követválasztás; az ellenzék jelöltjei Bartha Miklós és Pálfi Dénes. E kerületről Orbán Balázs lemondott.

(Az újvidéki) kir. biztosság állandósításának eszméjével foglalkoznak, mivel a szerb agitációk nagy terjedtsége miatt, az igazgatásokat csak állandó felügyeleti hatóság alkotásával lehet veszélytelenekké tenni.

(A „Hazánk s Külföld”) ismeretterjesztő lap megszűnt, illetőleg egyesült a „Vasárnapi Ujság” gal.

(A főispánok) közül többen lemondásukat nyújtják be, és pedig azok, kik nincsenek azon helyzetben, hogy a belügyminiszternek a főispánokhoz intézett legutóbbi rendeletében körülírt teendőket teljesíthessék.

(A bukaresti kamara) 130,000 frankot szavazott meg a román világiállítási költségekre.

(Londonban) és külvárosaiban összesen 1135 hirlap és folyóirat jelenik meg; van 938 hirlapárus, 124 hirdetőiroda, 630 könyvkereskedő és 377 kiadó; továbbá 66 könyvtár, 381 könyvkötő, 1030 nyomda, melyekben 17 ezer 500 szedő és segédmunkás van elfoglalva.

(Furesa kedvezmény.) Egy nyugot-amerikai lap következő kedvezményt ígér új előfizetőinek: „Minden új előfizetőnknek kedvezményül első rangú gyászjelentéssel szolgálunk, ha ő netalán az előfizetési idő alatt mulnók ki az árnyékvilágból.“

(A „Magyarország és a nagyvilág“) című ügyesen szerkesztett szépirodalmi lapunk jövő évi második juttalomképül Matejko „Báthori István“-ját adja; a lemasolhatási engedélyt közelebből nyerte meg a művésztől.

(Az erdélyi részeken) a szászokat elkényeztette az, hogy úgy bántak velük, mint a tojással; ez kapatta vérszemre a másajku tulzókat is, sőt ez eljárásnak nagy része volt abban is, hogy az ellenzék vetése nagyon is kisarjadzott az erdélyrészi tösgyökeres magyar elem között. Látták, hogyau becézzetik azokat, kikről még a mai érettebbkoru ivadéknak is szomorú emlékei vannak, s valljuk be emberfölöttit kívánánk ép ezektől, ha azt követelnők, hogy jó képet vágjanak ama jelenethez, midőn nem tudták, hogyan terítsenek dusabb asztalt az abszolutizmus inémti eszközeinek.

Különösen ezen dolgon kell fordítani; egyforma osztályt kell tenni, s ha a székelynek eszébe sem jut 1848 előtti páratlan kiváltságot állását visszakövetelni, másokat sem kell az efféle csecsebecsékekkel kínálgatni. Ez által hármass czélt értünk el: a tulkövetelőket rásonnra tanítjuk, a románok iránti jó akaratot tényekkel constatáljuk s a magyar elemet megnyugtatjuk, megnyerjük, kimutatván azt, hogy a magyar törvénykezés és kormány nem hajlandó kicsinyes ambíciók kielégítéseért az unió kapesait lazítani, a jogállam fentartó erőit zsisbasztani.

K. K.

(Bécsben jan. 2.) a hitelsorsjegyek huzásánál következő nyereményszámok huzattak ki:

3511 sorozat 27 szám nyert 200,000 frtot.
418 „ 14 „ „ 40,000 „
779 „ 17 „ „ 20,000 „

kihuzattak továbbá a következő sorozatok: 501, 1250, 1302, 1307, 1732, 2604, 2812, 2824, 2898, 3881, 3995.

(Sepsi-Szent-Györgyön) m. év decz. 17-én zene és szavallással összekötött színi előadás volt, mely tudósítónk szerint nem igen sikerült. De tekintve azt, hogy a tiszta jövedelem — mely 354 frtra ment — Szerdahelyi Kálmán sremlékére velt szánya, csak rozsalhatjuk a mi kritikusk értesítőkönk fölötté éles, elriasztó bírálatát.

(Kézdi-Vásárhelyt) m. év decz. hó 8-án a tanácsház nagytermében — mely ez alkalommal igen kicsinynek bizonyult a tolongó közönség számára — a felállítandó háromszéki székely leányváház javára működvelők által előadott: „Egy csésze tea“ egyfelvonásu franczia vigjáték után több dal és Vörösmarty szép Ilonkája. Vertán András rendező buzgótsága mellett különösen kiemelendő Székely Jánosné átértett és érzett műszavallása, Gyöngyösy István szerepalakítása, továbbá a K.-Vásárhelyi férfi dalárda és a zenekar ingyen közreműködése, melyek folytán sikerült 160 frton felüli tiszta jövedelmet eszközölni e felette nemes jótékony czélra. Hallomás szerént ugyan az árvaház javára egy bál rendezésen fáradozik több lelkes ügybarát, melynek szintén fényes sikert óhajunk.

Csak egygyel nem lehetünk megelégedve ez ügyben és épen az ügy érdekében, — azzal hogy a „Ne-

meré“-t, (mely mindig lelkes szószóllója volt kivált a székelyföld minden érdekeinek, s az árvaház ügyét is törekedett erejéből elősegíteni) nem tudósítják azonnal az ilyen mozzanatokról. Még nem látták be, hogy a napi s kivált a helyi sajtó van arra hivatva, hogy a korszerű, üdvös eszméket meghonosítsa, terjesztsse és czélhoz juttassa. Tudósításokat kérünk tehát, mert csak így felelhetünk meg hivatásunknak: előremozdítani minden életrevaló nemes és hasznos ügyet.

(A kolozsvári) „Grand kávéház“ bevétele január 2-án, melyet bérleje Kornheiser ur a tüzoltó egyeslet javára felajánlalt 244 frt. A csinos czukrászleány két, 10—10 firtos csókkal járult az összeg gyarapítására.

(Marosszéken) egyszerre négy falvában ütött ki az életveszélyes Dyphtheritis roncsoló torok lob. Az erőlyes igazgatóság azonnal hozzá látott a gyors gyógyítási mód előterjesztéséhez s a veszély terjedése fentartoztatására szükségelt elzárásához a ragály által megtámadott falvaknak.

(M.-Vásárhelyt) a pesti mintára gyorsirói egyeslet van alakulóban.

(Udvarhely) városában az ó év estéjén tüz ütven ki, egy részeg kocsis, több takarmány és három ló lett a lángok martaléka.

(A brassói) bányá és kohó részvény-egyeslet igazgatósága megczáfolja a „H. Ztg.“ hasábjain közölt ama hirt, mintha a petrosenyi szénbányákban tüz ütött volna ki.

(A cholera) hivatalos kimutatás szerint december első huszonnegy napjában 44 törvényhatóság területén uralkodott. Járvány kezdete óta az összes betegségi esetek 8984, közülök meghalt 3723.

(A Deákparti) Pesten tartozkodó képviselők nagy tömegben Deák Ferencz lakására mentek, ki Perczel Béla üdvözlő szavaira nagy tetszés közt válaszolt. A Deákkörbe visszatérve Bittó alsóházi elnököt üdvözlék, ki hosszas beszédben a párt teendőit hangsúlyozta.

(A pétervárad) határezred területén 20 szerb egyházközségi képviselőtestület, mert legnagyobb részt megrott életü egyénekből állt, feloszlatott.

(Ujvidéken) egy magyarajku főgymnasium felállítása elrendeltetett.

(Brüll Miksa) egyesülve az Adler Dávid pesti bankházzal, engedélyt nyert az Erdélyben felállítandó takarékpénztári hálózatra, mely mintegy 20 intézetből állana. A terv valóítására az engedményesek által eddig tett lépések azon eredményre vezettek, hogy a vállalat megváltoztatott alapon a pesti banknak, mint engedmény társnak részvétele mellett lép életbe s az „egyesült erdélyi takarékpénztár“ nevezet alatt egy millió alapítókével központi intézet alakíttatnék, mely az engedély okmány értelmében joggat bír az országban mindenütt fiokokat felállítani. Az aláírások január hó folytán történek.

(A Pesten lévő esiki székelyek) „székely-egyeslet“-et alakítanak, melynek feladata lesz egy részt utasítással szolgálni a székelyföldről s különösen a Csikszékből feljövő fiatal embereknek, másrészt pedig társas összejövetelek és eszmecserék folytán a Pesten tartozkodó csikiek közt a szorosabb kapcsolatot fenntartani.

Közgazdaság.

II.

Alapszabályok tervjavaslata.

a Háromszéken felállítandó gabona-csarnok tárgyában.

1) Felsőbb engedélylyel egy társulat alakítandó részvények utján.

2) Ezen részvény-társulatnak tagja lehet minden birtokos székely, 100 frt. készpénz, vagy ennek megfelelő 10 köből tiszta buza befizetése által.

3) Hogy a társulat megalakulhasson, legkevésbé száz részvényes aláírása igényeltetik, minek eszközésére minden érdekelt ügybarát, községi bíró és lelkes tisztelettel felhívatik.

4) Az aláírások beküldendők a „Nemere“ tisztelt szerkesztőségéhez.

5) Száz részvényes tag jelentkezése után közgyűlés hívandó össze S.-Szt.-Görgyre egy bizottmányi gyűlés alkalmával, a mikor a társulat magát megalakítja, és a csarnok helyiségét megállítja.

7) Arra vonatkozó alapszabályokat készített és a továbbiakról intézkedik.

8) Czélja ezen gabona-csarnoknak: nemesebb fajta gabonáinknak s főleg a buzának értéket — és a vasut segedelmével piacot eszközölni, s ez által felmenteni a gazda-közönséget azon nyomasztó önkénykedés alól, mely jelenleg a brassai piacon uralkodik; és súlyértékre fektetett lehető magas árfizetés által segítségére menni a termelő gazda kösönségnek.

Czélja, illő feltételek és biztosíték mellett a szükség idején gabonát kikölcsönözni.

Czélja, a községi, egyházi és iskolai magtárok tulajdonosainak alkalmat nyújtani, a gyors forgalomba hozás által azoknak több értéket eszközölni, és a népet, mely ezeket teremtette, az elszegényedéstől megóvni.

Czélja, mindennek felett, hogy ezen gabona-csarnok idővel egy nemzeti „BANK“-ká nője ki magát és a még most ismeretlen pénzforgalom által az egyeseknek és az egésznek vagyonosodását, s ez által anyagi és szellemi jobblétét eszközölje.

V. Gy . . .

A t. cz. közönséghez.

A „Nemere“ való előfizetések még eddig kedvező eredményt nem mutatnak. Csak harmadrésze jelentkezett az előfizetők azon számának, mely a lap fenállását biztosíthatja. Kérjük ügybarátainkat, sziveskedjenek megrendeléseiket minél hamarabb megtenni, hogy az előfizetők betürendes névsorát közölhessük. A Nemere-nek szánt rendkívüli ajánlatok jegyzékéhez még ezen két nevet csatoljuk:

Vizi József . . . 12 frt.

Bányai Bogdán . 10 „

Szerk.

Bécsi tózsde es pénzek Brassóban jan. 6.

	Pénz.
Oszt. nemzeti adósság ezüstben	70 75
„ „ „ papírban	66 75
1860-ki sorsj. kölesön 100 frt.	103 —
Nemzeti bank részvény	978 —
Hitelintézeti „	331 —
London	102 10
Ezüst	106 50
Napoleon'or	8 64 1/2
cs. k. arany	— —
Lira	9 80
Magyar földtchem.	79 50
Bánati	78 —
Erdélyi	77 —
Porosz tallér	1 62
tkosár	1 65
Rubel	1 63

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

Sz. Eln. 526—1872.

4 1—3

Hirdetmény.

A főméltóságú m. kir. igazságügyi miniszterium november 23 ról 36511. szám alatt a S.-Szentgyörgyi törvény szék helyisége egyrésznének, melyet eddig a m. kir. adóhivatal használt, átalakítása, és javítása, úgy a szobák butorozását a telekkönyvi hivatal számára engedélyezvén.

Ennek árlejtés utján kiadása a törvénytörvény elnöksége által folyó év februarius 1-ső napjára, reggeli 9 órára a törvénytörvény Elnöksége irodájába ezennel kitüzetik.

Miről vállalkozni kívánók azon felhívással értesítettek, hogy a feltételeket az elnökségnél az árlejtés

napja előtt is, — megtekinthetik, — és hogy ahoz hozzá szólnani kívánók a kikiáltási ár 5%-et kötelesek lesznek letenni.

A kir. törvénytörvény elnöke Sepsi-Szt.-Györgyön 1873. januar 4-én.

Egy régi zongora

eladó. Szt.-Jánosutca 645. szám alatt földszint. 1—0

Tüzifa.

Tiszteletteljesen tudtára adom a nagyérdemű közönségnek, hogy mártól fogva kapható nálam a legszebb és szározabb tűzifa, négy láb hosszú. Öle a raktárból hához száll-

litva 9 frt. 40 kr., kik előre festmények satb. a legjutányosabb árért megszereshetők. A nagyérdemű közönség számos látogatását kéri

A kiszolgáltatás gyors és teljes mértékű létét biztosítja

Kászony István.

Eladó butorok.

Több garniturok, divánok, kanapék, székek, politirozott és lakirozott chifonérok, fiokos szekrények, kihuzó asztalok, hajtott és több alaku nádszékek, arany rámás tükörök, olaj-

festmények satb. a legjutányosabb árért megszereshetők. A nagyérdemű közönség számos látogatását kéri

A nagyérdemű közönség számos látogatását kéri

Papp Ferencz,

asztalos, kárpitos és nádszék-gyártó; butorraktára a klastromkapunál.

Fáklya raktárt

nyitottam Kézdi-Vásárhelyt a piacon özv. Bogdán Istvánnal, hol is legjobb minőségű, kék borítékú fáklyáim ugyan azon olesó áron kaphatók, mint brassai főraktáromban.

Grama M. Jusztinián szállítási, bizományi, termény és behajtási üzlet.